

PRZYGODNIK

Rok 9 numer 1 (97)

Biuletyn Klubowy

Styczeń 2009 r.

Karty historii PTK – PTTK (20)
/postscriptum/

Wycieczki w stylu *per pedes*

Łatwo zauważyć, że pierwsze wycieczki ograniczały się do wyjazdu z Kielc na przygotowanych wozach lub platformach konnych. Dla zasiedziałyh mieszczuchów był to już wyczyn. Znaczenie kontaktu z naturalnym światem przyrody nie było na początku XX w. powszechnie doceniane, co nie oznacza, że nie było wyjątków i ludzi zbratanych z naturą. Dobrym przykładem może być dla nas S. Żeromski, późniejszy członek honorowy PTK, który już w młodzieńczym wieku na kartach swoich dzienników zawarł wiele wspaniałych i ujmujących myśli, od Ciebie jedną kocham, cudowna rodzinna ziemio do tego jakże wymownego wyznania: Przekłete miasto! ... Tu ani wichur nie umie być tak gwałtownym, ani słońce tak gorącym... Duszne podwórze, smrodliwe zapachy i ta ciasnota przekłeta, ten brak powietrza odbierają mi siły i przyprawiają o chorobę.

Lata 70. XX w. kontynuatorzy tradycji pieszych wędrówek
T. Wągrowski i J. Gawlik odpoczywają na szlaku

Zarząd Kieleckiego Oddziału PTK agitował kielczan do pieszych wędrówek wbrew podejrzliwości carskich stróżów prawa, którzy nie byli przychylni tym praktykom. Przełamywanie ospałości było długotrwałym procesem. Pod wrażeniem pracy działaczy PTK dobrą propagandę robiła od pierwszych dni Gazeta Kielecka, m.in. pisząc w 1926 r.: przewodnik wycieczki liczy się z siłami uczestników i stara się o takie rozłożenie marszu w ciągu dnia, aby nie męczyć lecz uprzyjemniać chwile spędzone za miastem, a w innym miejscu: najdalsza wycieczka, nawet jeśli chodzi o piesze odbywanie podróży, nie obciąża zbyt silnie nawet wątłego organizmu.

Przełomem w zakresie wycieczkowania był 1912r. Wówczas odbyła się w sobotę 20 czerwca pierwsza wybitnie piesza wycieczka na dystansie ok. 12 km. Grupa 32 osób z przewodnikiem PTK wyruszyła o godz. 15,30(!) z parku miejskiego. Trasa prowadziła przez Karczówkę – szyb św. Barbary – G. Stokową – Trzy Źródła (dziś nazywamy to miejsce Siedem Źródeł) do Białogona. Tu na wycieczkowiczów czekał zamówiony w włościańskiej chacie podwieczorek złożony z mleka, chleba, poziomki i jagód. Stąd powrócono traktem krakowskim do Kielc zakańczając wycieczkę o godz. 22. Na drugą wycieczkę pieszą wyruszone mimo drobnego deszczu spod pomnika Staszica już następnego dnia, tj. 21 czerwca o godz. 16. Grupę 28 osób przewodnik prowadził przez Wietrzną – Bukówkę – Telegraf i zakończył wędrówkę w Kielcach o godz. 21. Żałować można, że skrupulatny kustosz T. Włoszek nie odnotował nazwisk naszych dzielnych przewodników terenowych. Wariantem mieszanym była kolejna wycieczka również dla 28 osób, która wyruszyła z Kielc o godz. 13,30. Tym razem konnymi platformami dojechano do Mąchocic. Dalej wędrowano już pieszo przez przełom Lubrzanki – pensjonat „Ameliówka” - Wielki Kamień do Leszczyn, skąd cierpliwi wozacy dowieźli wycieczkowiczów do Kielc blisko północy.

Na tej trasie, pełnej pięknych widoków, służył pomocą jako przewodnik i udzielał gościny właściciel „Ameliówki” Hilary Wieszeniewski.

W 1913r. nie znajdujemy informacji o wędrownkach pieszych, ale w 1914r. tego typu wypraw było kilka i wszystkie pod przewodnictwem 28-letniego geografa Edmunda Massalskiego, który w Oddziale Kieleckim PTK objął funkcję kierownika sekcji wycieczkowej. W dniu św. Stanisława powtórzono wycieczkę „białogońską” przez Karczówkę, szyb św. Barbary i G. Stokową do uroczyska Trzy Źródła. Ciąg pokonywanych gór nazywano wtedy Pasmem Karczówkowskim. Ta trasa przez kolejne lata najczęściej rozpoczynała sezon wycieczek pieszych. Następną wycieczka z długimi odcinkami pieszymi wyruszyła 21 maja. Na platformach dojechano do Białogona, by dalej wędrować *per pedes* przez Dobromyśl, Janów, Jaworznię na szczyt G. Ołowianki. Po dłuższym odpoczynku wycieczkowicze ruszyli w kierunku Słowika, gdzie był przystanek kolei. Celem wycieczki było poznanie różnych typów krajobrazu oraz śladów wyteźonej pracy i życia przodków (czytaj: górników skalnych i kruszcowych). Zapewne wiele aspektów geologicznych miała krótka wycieczka popołudniowa na trasie Psie Górki, Wietrznia, Bukówka, Telegraf. We wszystkich tych miejscach prowadzono eksploatację kamienia na potrzeby budownictwa ogólnego i drogowego. Piękną wycieczkę poprowadził prof. E. Massalski 14.VI.1914r. ze stacji kolejowej Małogoszcz przez Krzyżową Górę, cmentarz Babinek, Czubatkę, Miedziankę, Zelejową na Słowik. Rzecz ciekawa, że wówczas z Czubatki czyli G. Bocheńskiej piętrzącej się nad Łosośną roztaczał się przepiękny widok na całą okolicę, czego dziś już nie ma, gdyż górę porasta wysokopienny las. Kronikarz tej eskapady zapisał: *cudowny zachód słońca, oświetlając czerwonymi promieniami krajobraz, czynił go wprost bajecznym, stokrotnie wynagradzając zmęczonych turystów za ich trud*. Pociąg ze Słowika do Kielc odjechał o godz. 23,15. Ten sam kronikarz za najpiękniejszą wycieczkę roku uznał wędrownkę na trasie od Mąchocic przez Radostową, Św. Katarzynę, Łysicę, Św. Krzyż do Nowej Słupi, skąd po kilku godzinach snu wyruszono przez Bodzentyn, Pasma Klonowskie do Występy. Tu oczekiwały na piechurów konne platformy do Kielc. Pomimo, że tu i ówdzie posiłkowano się podwodami, tę wycieczkę można zaliczyć do pierwocin turystyki kwalifikowanej w naszym regionie.

W lipcu 1914r. wojna wisiała już na włosku, a mimo to E. Massalski wędrował niestrudzenie. Najpierw przebył trasę brzegiem Czarnej Nidy z Sukowa do Morawicy i dalej przez Brzezinki i Nidę

do przystanku kolejowego w Chęcinach. Później zdążył jeszcze w dniu 26 lipca przewędrować trasę z Kielc przez Zagórze, Mójczę, Niestachów, Daleszyce do Górna, skąd poczciwe siwki dowiozły wesołą gromadkę do Kielc. To był ostatni pokojowy marsz trwający od godz. 6,30 do godz.20. Później wielu młodych petekowców zaprawionych w turystyce pieszej wędrowało z Legionami ku wolnej Polsce...

Tomasz Wągrowski

Jarosław Tadeusz Leszczyński

Z cyklu: „Góry Ziemi Stopnickiej” (88)

GÓRKA

Niewielki pagórek (260 m n.p.m.) położony w południowej części Buska – Zdroju, na południe od głównych zabudowań uzdrowiska, obok przedmieścia Zbludowice. Wchodzi w skład Garbu Pińczowskiego. Porośnięte jest lasem z przewagą drzewostanu liściastego, który stanowi otoczenie dla Dziecięcego Szpitala Kompleksowej Rehabilitacji „Górka”, którego zabudowania znajdują się na szczycie. Dachy szpitala widoczne są ponad koronami drzew, nadając wzgórz charakterystyczny wygląd, co powoduje, że wzniesienie jest dobrze rozpoznawalne ze wszystkich stron.

Pierwotnie nosiło nazwę Góry Żwirowej. W czasie Powstania Styczniowego stała tu szubienica, na której wieszano schwytanych powstańców, zwłaszcza z oddziału gen. Mariana Langiewicza znanego z walk powstańczych w tym rejonie. Główną sławę Górcę przyniosło jednak nie Powstanie Styczniowe, ale dr Szymon Starkiewicz (1877-1962). Z jego inicjatywy powstał Szpital Dziecięcy „Górka”. Początkowo - od 1920 r. - leczenie odbywało się w pensjonacie „Wiktoria” i w namiotach. Dopiero w 1924 r. przeniesiono się do nowo zbudowanego gmachu sanatoryjnego na Górcę. Było to pierwsze

sanatorium dziecięce w Polsce. Na początku leczono w nim gruźlicę kości i stawów, anemię oraz choroby układu nerwowego. Zakład o przeznaczeniu leczniczym szybko stał się leczniczo-wychowawczym. Do wybuchu II Wojny Światowej w 1939 r. leczono się na Górcie około 30 000 pacjentów. W czasie okupacji hitlerowskiej utworzono tu szpital dla dorosłych. W latach pięćdziesiątych XX w. jego budynki służyły chorym na chorobę Heinego - Medina. Obecnie przebywają tu dzieci z dziecięcym porażeniem mózgowym. Jest to też znany ośrodek ortopedyczny dla dzieci. Postać twórcy tego ośrodka - doktora Szymona Starkiewicza - posłużyła Stefanowi Żeromskiemu jako pierwowzór doktora Tomasza Judyma z „Ludzi bezdomnych”.

Turyści chcący wejść na Górkę, winni pojechać autobusem PKS lub busem do przystanku Busko-Centrum. Stąd pieszo należy dojść Aleją Mickiewicza i dalej przez Park Zdrojowy, do drogi wylotowej na Wiślicę. Za nią zaczyna się teren szpitala „Górka” z omawianym wzgórzem, na które możemy wejść. Orientacyjny czas przejścia w obie strony wynosi około dwóch godzin.

Jeszcze możesz mieć odznakę jubileuszową.

Na wniosek Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK, w związku z ustanowieniem roku 2008, „Rokiem Przyrody w PTTK” oraz jubileuszem powołania w 1908 roku Komisji Ochrony

Osobliwości Przyrody w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym, Zarząd Główny PTTK ustanawia Jubileuszową Odznakę Turysta Przyrodnik. Jej zdobycie jest całkiem proste i jeszcze wykonalne. Jubileuszową Odznakę zdobywa się zgodnie z postanowieniami „Regulaminu Odznaki Turysta Przyrodnik”. Może być przyznana każdemu turyście, który w 2008 roku, zdobędzie co najmniej 50 pkt., zgodnie z punktacją w „Regulaminie Odznaki Turysta Przyrodnik”, mamy go w każdej książeczce odznaki „Turysta Przyrodnik”. Punkty uzyskane w trakcie zdobywania Jubileuszowej Odznaki, mogą być równolegle zaliczone na poszczególne stopnie Odznaki Turysta Przyrodnik.

Można ją weryfikować do 31 stycznia 2009 roku, za punkty uzyskane w roku 2008. Wypełnioną książeczkę należy złożyć w biurze naszego Oddziału PTTK. Dystrybucję metalowego znaczka

Jubileuszowej Odznaki, rozprowadzanej odpłatnie, prowadzi Oddział „Świątokrzyski” PTTK w Kielcach.

Autorem projektu graficznego Jubileuszowej Odznaki jest Włodzimierz Majdewicz. Zachęcamy do jej zdobywania. Jednocześnie zarząd Klubu informuje, że są jeszcze dostępne darmowe książeczki „Turysta Przyrodnik”. Jeśli ktoś z członków Klubu jej nie odebrał, a jest zainteresowany zdobywaniem odznak, zapraszamy.

NOWOROCZNA PIELGRZYMKA NA JASNĄ GÓRĘ

4 stycznia członkowie klubu „Przygoda” wybrali tradycyjnie jak od kilku lat do Częstochowy. Wycieczkę zorganizował kol. Andrzej Sokalski.

Pomimo kłopotów związanych ze zmianą rozkładu jazdy, około 20 osobowa grupa spotkała się wczesnym rankiem na dworcu w Kielcach.

W Częstochowie, przy dobrej pogodzie, uczestnicy pospacerowali po mieście realizując plan zwiedzania. Na Jasnej Górze uczestniczyli we mszy świętej. W ten sposób rozpoczęli nowy rok w turystyce. Zostało też trochę czasu na zwiedzanie klasztoru.

Pamiątkowe zdjęcie przed klasztorem zakończyło pobyt w Częstochowie. Wszyscy zadowoleni wrócili do domów.

Propozycje wycieczek busowych kol. J. Leszczyńskiego na 2009 r.

1. 19.01.2009 r. (poniedziałek.): wyjazd o godz. 4.30 na Jordan do Drohiczyzna.
2. 18.04.2009 r.: (sobota) wycieczka busem: Ćmielów - Gierczyce - Kaliszany - Bidziny - Karwów - Ptkanów - Tudorów - Międzygórz - Ossolin - Klimontów - Sulisławice - Ujazd - Bogoria.
3. 06.06.2009 r. (sobota): wycieczka busem: Babice - Alwernia- Tenczynek – Krzeszowice - Czerna - Paczółtowice - Płoki - Dolina Kobyłańska.
4. 6-10 lipca 2009 r.: Suwalszczyzna Litewska.
5. 03.10.2009 r. (sobota): wycieczka busem szlakiem Orlich Gniazd: Olkusz - Rabsztyn – Bydlin - Smoleń - Pilica - Ogrodzieniec – Góra Zborów - Bobolice - Mirów - Olsztyn.

HiMountain premiuje pasjonatów turystyki wspólnie z PTTK

W sieci sprzedaży HiMountain posiadacze ważnej legitymacji członkowskiej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) mogą stale zaopatrywać się w specjalistyczną odzież i sprzęt do uprawiania sportów outdoor po cenach niższych od 10 proc. do 15 proc.

Firma Mount Sp. z o.o., producent odzieży i sprzętu marki HiMountain oraz Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze podpisały umowę, na podstawie której przewodnicy turystyczni PTTK, piloci wycieczek należący do PTTK oraz przodownicy i instruktorzy PTTK otrzymają 15 proc. rabatu przy zakupie odzieży i sprzętu outdoor w sklepach HiMountain na terenie całego kraju. Pozostałym członkom PTTK będzie przysługiwał 10 procentowy rabat.

Firma Mount Sp. z o.o. producent odzieży i sprzętu marki HiMountain jako jedyna w Polsce posiada licencję firmy Gore na wykorzystywanie membrany Gore-Tex przy produkcji odzieży i sprzętu.

Wszystkie produkty HiMountain są dostępne w sieci kilkudziesięciu sklepów HiMountain na terenie całego kraju oraz w sprzedaży internetowej www.himountain.pl.

**ZDOBYWAJ
ODZNAKĘ
TURYSTYCZNĄ**

1. Odznaka została ustanowiona jako wspólna inicjatywa Komisji Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK i Oddziału PTTK w Szamotułach.
2. Celem Odznaki jest przypomnienie miejsc, postaci i wydarzeń związanych z walkami o NIEPODLEGŁĄ POLSKĘ.
3. Odznaka wykonana jest w dwóch wersjach kolorystycznych: brązowa (miedź) dla uczestników imprez rocznicowych oraz złota (mosiądz) dla osób które odbędą 3 wycieczki nawiązujące tematycznie do walk o NIEPODLEGŁĄ POLSKĘ lub odwiedzą 5 związanych z tymi wydarzeniami miejsc.
4. Miejsca zaliczane do zdobycia odznaki powinny być związane historycznie z walkami Polaków w latach 1914 – 1921.
5. Odznakę można zdobywać w okresie od 1 IX 2008 do 11 XI 2009 r.
6. O odznakę mogą ubiegać się turyści we wszystkich dyscyplinach turystyki kwalifikowanej.
7. Forma dokumentowania zwiedzanych miejsc jest identyczna jak w odznakach turystyki kwalifikowanej.
8. Weryfikację odznaki prowadzą Referaty Weryfikacyjne OTP na terenie całej Polski.
9. Inicjatorzy zastrzegają sobie interpretacje regulaminu odznaki.
10. Dystrybucję Odznaki „PTTK W 90 ROCZNICĘ NIEPODLEGŁOŚCI 1918-2008” prowadzi Oddział PTTK w Szamotułach (64-500 Szamotuły, Rynek 10, tel./fax 061 292-16-38).

Przepraszamy wszystkich czytelników „Przygodnika” za nieścisłości, które wkradły się do świątecznego rozkładu wycieczek klubowych. Było ich dużo i mogły wielu osobom utrudnić wzięcie udziału w wycieczkach. Już po wydrukowaniu „Przygodnika” zmieniły się rozkłady jazdy pociągów. Tuż przed świątami PKS zrezygnował z większości kursów regionalnych w okresie świątecznym. Część zmian można było przewidzieć. Ale Kol. K. Bogusz pierwszy raz przygotowywał plan wycieczek., Wyciągnął wnioski z błędów i taka sytuacja nie powinna się już powtórzyć. Życzymy wszystkim wielu wspaniałych wrażeń w czasie wędrówek z „Przygodą”, bez niemiłych niespodzianek już na starcie.

Tak witaliśmy Nowy Rok na Pierścienicy

A tak w trakcie wycieczki noworocznej na Radostowej

Wycieczki KTP „Przygoda” od 18 .01. do 8.02. 2009 r.

L.p	Data	Trasa	Przewodnik	Miejsce Zbiórki
1.	18.01.09 (niedziela)	Święty Krzyż – Huta Szklana – Kakonin – g. Łysica – Św. Katarzyna 16 km	Mirosław Kubik	Dworzec PKS godz. 9 ⁰⁰ odjazd 9 ²⁰
2.	19.01.09 (poniedziałek)	Prawosławne „Święto Jordanu” w Drohiczynie nad Bugiem informacje i zapisy u prowadzącego	Jarosław Leszczyński Tel. 041 361 8560	Wyjazd busem o godz 4. ³⁰
3.	25.01.09 (niedziela)	Ciosowa – g. Wykieńska – bacówka „Watra” – g. Grodowa – źródło pod Grodową (ognisko turystyczne) 8 km	Czesław Naporowski	Przystanek MPK nr 9 ul. Okrzei (rondo) godz. 8 ¹⁰ odjazd godz. 8 ²⁵
4.	1.02.09 (niedziela)	Zalesie – g. Zielona – Szewce – jaskinia „Raj” - Słowik ok. 13 km	Marcin Klamka	Przystanek MPK nr 28 ul. Żytnia godz. 9 ²⁵ (odjazd 9 ⁴⁰)
5.	8.02.09 (niedziela)	Św. Katarzyna - g. Łysica – kpl. św. Mikołaja - Kakonin – Bieliny - 12 km	Jarosław Leszczyński	Dworzec PKS godz. 8 ⁴⁵ (odjazd 9 ⁰⁰)

Kalendarz imprez turystyczno - krajoznawczych organizowanych przez Oddział PTTK w Końskich w 2009r.

1.	10 Stycznia - Sobota	XXII Rajd Zimowy	Okolice Końskich
2.	14 Lutego - Sobota	X Zimowy Półmaraton pieszy na 25 km	Ziemia Konecka ; Luta – Końskie
3.	07 Marca - Sobota	XXXIV Rajd Bab	Ziemia Konecka
4.	03 Maja - Sobota	XIX Biegi Uliczne z ok. Konstytucji 3 Maja	Park Miejski w Końskich
5.	09 - 10 Maja - Sobota - Niedziela	XIII Rajd Pieszy "Nocna Majówka"	Ziemia Konecka
6.	16 Maja - Sobota	IV Cross Maraton "Przez Piekło do Nieba" - 42,195m	Okolice Sielpi
7.	20 - 21 Czerwca - Sobota - Niedziela	XVII Konecki Maraton Pieszy na 50 km	Ziemia Świętokrzyska ; Diabla Góra – Sielpia
8.	28 - 30 sierpnia - Piątek - Niedziela	VIII Supermaraton Pieszy na 100km "Konecka Setka"	Ziemia Świętokrzyska ; Zak. Sielpia
9.	05 - 06 Września - Sobota - Niedziela	XVI Konecki Maraton Rowerowy	Ziemia Świętokrzyska; Zak. Sielpia
10	12 Września Sobota	IX Sielpia eXtreme Maraton	Ziemia Konecka; Zak. Sielpia
11	11 Listopada - Środa	XIII Rajd Niepodległości	Ziemia Konecka ; Zak. Sielpia

„Przygodnik” - Biuletyn Klubu Turystów Pieszych „Przygoda” Oddziału Świętokrzyskiego PTTK w Kielcach ul. Sienkiewicza 29
tel. 041 34 459 14, 041 344 77 43

Redagują: Anna Hendler, Jerzy Pabian, wsparcie techniczne: Andrzej Nocuń

